

JUBILEUSZ NAUKI, SŁUŻBY I TRADYCJI

70 lat „Problemów Kryminalistyki” i 100 lat służby kobiet w Policji

podinsp. Piotr Maciejczak
Centralne Laboratorium Kryminalistyczne Policji

Historia kryminalistyki to historia ludzi, którzy potrafią dostrzec ślad tam, gdzie inni widzą jedynie chaos. Wśród nich od stu lat coraz silniej wybrzmiewa głos kobiet – biegłych, techniczek, naukowców i funkcjonariuszek, które współtworzyły polską Policję oraz rozwój nauk sądowych. Rok 2025 stał się wyjątkową okazją do przypomnienia tej historii.

16 grudnia 2025 r. w murach Uczelni Techniczno-Handlowej im. Heleny Chodkowskiej odbyła się uroczysta gala poświęcona dwóm jubileuszom: 70-leciu kwartalnika „Problemy Kryminalistyki” oraz 100-leciu służby kobiet w polskiej Policji. Wydarzenie zorganizowane przez Centralne Laboratorium Kryminalistyczne Policji zgromadziło przedstawicieli świata nauki, środowisk policyjnych i instytucji współpracujących z CLKP. Patronat honorowy nad przedsięwzięciem objął Komendant Główny Policji gen. insp. Marek Boroń.

W uroczystości, której gospodarzem była Dyrektor Centralnego Laboratorium Kryminalistycznego Policji insp. Iwona Marciniak-Krawczyk, uczestniczyli m.in.: zastępca Komendanta Głównego Policji nadinsp. dr Tomasz Michulka, prof. dr hab. dr h.c. mult. Brunon Hołyst, prof. dr hab. Ewa Gruza, prof. dr hab. Tadeusz Tomaszewski, dr Justyna Żylińska – rektor UTH, dr Remigiusz Lewandowski, reprezentujący Polską Wytwórnię Papierów Wartościowych. Salę wypełnili zastępcy komendantów wojewódzkich i Stołecznego Policji ds. kryminalnych, dyrektorzy biur KGP, przedstawiciele służb i środowisk akademickich współpracujących z CLKP, naczelnicy wydziałów, biegli, funkcjonariusze i pracownicy CLKP, przedstawiciele policyjnych laboratoriów kryminalistycznych oraz emerytowani dyrektorzy, naczelnicy, eksperci i biegli, którzy przez lata współtworzyli historię polskiej kryminalistyki.

Siedem dekad „Problemów Kryminalistyki”

W 2025 roku minęło 70 lat od ukazania się pierwszego numeru policyjnego periodyku kryminalistycznego. Ciągłość wydawnicza kwartalnika jest symbolem trwałości idei łączenia nauki z praktyką służby oraz dowodem niezmiennie wysokiego poziomu merytorycznego publikacji.

Pomysłodawcą i założycielem czasopisma był prof. dr hab. dr h.c. mult. Brunon Hołyst, ówczesnie związany z pionem kryminalistyki działającym w resorcie spraw wewnętrznych. Dwa pierwsze numery ukazały się pod tytułem „Biuletyn Poświęcony Zagadnieniom Taktyki i Techniki Śledczej”. W lipcu 1956 r. periodyk przyjął nazwę „Problemy Kryminalistyki”, pod którą ukazuje się do dziś.

Już w pierwszych latach działalności czasopismo wyznaczało ambitny kierunek rozwoju. Redakcja deklarowała, że obok zagadnień naukowych będzie koncentrować się również na praktycznych aspektach pracy organów ścigania i wymiaru sprawiedliwości. W tamtym okresie imponował także nakład – aż 6500 egzemplarzy dystrybuowanych w systemie wewnętrznym.

Na przestrzeni siedmiu dekad kwartalnik stał się miejscem publikacji najważniejszych osiągnięć z zakresu kryminalistyki, kryminologii i prawa. Publikowano w nim prace poświęcone technice kryminalistycznej, metodyce badań, nowym technologiom, projektom badawczo-rozwojowym oraz analizom zmian zachodzących w przestępczości. Na jego łamach prezentowano również przełomowe opinie i ekspertyzy kryminalistyczne, które wpływały na możliwość jednoznacznego wykazania winy sprawców przestępstw.

Od początku istnienia kwartalnika wydano 323 numery, a od 2010 r. znajduje się on na ministerialnej liście czasopism punktowanych. Mimo

zmieniającej się szaty graficznej jego misja pozostaje niezmienna – budowanie mostów pomiędzy nauką a praktyką policyjną.

Sto lat kobiet w Policji

Drugim filarem jubileuszu było 100-lecie służby kobiet w Policji. Podczas gali wielokrotnie podkreślano, że historia kobiet i historia polskiej kryminalistyki są ze sobą nierozzerwalnie związane.

Dyrektor Centralnego Laboratorium Kryminalistycznego Policji insp. Iwona Marciniak-Krawczyk zwróciła uwagę, że kobiety od lat współtworzą naukowe i techniczne zaplecze polskiej Policji, przełamując bariery i udowadniając, że skuteczna kryminalistyka wymaga różnorodności perspektyw, wrażliwości oraz najwyższych kompetencji. Podkreśliła również, że niezmiennie cieszy ją fakt, iż na udział w konferencji zgodziły przedstawicielki kilku pokoleń biegłych i specjalistów, które swoją pracą i służbą na rzecz bezpieczeństwa kraju dobitnie zaznaczyły swoją obecność na kartach historii polskiej kryminalistyki.

Historia obecności kobiet w strukturach policyjnych rozpoczęła się 26 lutego 1925 r. wraz z powołaniem Policji Kobięcej. Początkowo funkcjonariuszki zajmowały się głównie sprawami obyczajowymi, ochroną kobiet i dzieci oraz zwalczaniem handlu ludźmi. Z czasem zakres ich obowiązków stale się poszerzał.

Dzisiaj kobiety pełnią służbę we wszystkich pionach Policji – od prewencji i służby kryminalnej po jednostki kontrterrorystyczne i lotnictwo policyjne. Są biegłymi, zabezpieczając ślady na miejscach zdarzeń, wykonując ekspertyzy sądowe i rozwijając nowoczesne metody badawcze.

Podczas konferencji podkreślano, że każda specjalność kryminalistyczna wymaga nie tylko wiedzy i znajomości specjalistycznego sprzętu, lecz także odporności psychicznej, odpowiedzialności i ogromnej dokładności.

Kobiety, które przecierały szlaki

Istotnym elementem uroczystości było wystąpienie Pani prof. dr hab. Ewy Gruzy „Kobiety w kryminalistyce”, podczas którego przypomniano sylwetki pionerek nauk sądowych. Pani profesor przywołała postać Frances Glessner Lee – uznawanej za matkę współczesnej kryminalistyki i pionierkę medycyny sądowej, która stworzyła słynne miniaturowe modele miejsc zbrodni wykorzystywane do szkolenia śledczych.

Wśród polskich ekspertek wymieniono m.in. Krystynę Baniuk – pionierkę badań nad czasem powstawania śladów daktyloskopijnych, Jolantę Jerzewską – twórczynię polskiej gantiskopii, mł. insp. w st. spocz. dr Leonardę Rodowicz – uznawaną za matkę polskiej traseologii, dr Aleksandrę Tucholską-Lenart – autorkę pierwszej opinii genetycznej w sprawie o zabójstwo, a także dr hab. Renatę Włodarczyk, specjalistkę w zakresie identyfikacji na podstawie włosów.

Kryminalistyka jest dziedziną szczególną – wymaga jednocześnie ścisłości naukowej i wrażliwości na ludzki dramat. Funkcjonariuszki i pracownice laboratoriów kryminalistycznych wykonują zadania wyma-

gające ogromnej odpowiedzialności: zabezpieczają ślady, prowadzą badania fonoskopijne, informatyczne, genetyczne, balistyczne, dokumentowe, traseologiczne, chemiczne czy osmologiczne.

W tematykę wystąpienia prof. Gruzy częściowo wpięta się, przeprowadzona w dalszej części jubileuszu, debata pod nazwą „Kobiety w Kryminalistyce”, podczas której uczestniczki różnych pokoleń wymieniały doświadczenia, wspominając początki swojej służby, trudności oraz momenty przełamywania stereotypów. Mottem spotkania stały się słowa *Experto credite* – „wierzymy doświadczonemu”. Debatę poprowadził aktor Łukasz Strzałka, a zgromadzeni goście mieli okazję wysłuchać wspomnień i anegdot z dawnych lat od emerytowanych biegłych Centralnego Laboratorium Kryminalistycznego Policji – Zofii Sokołowskiej-Jabłońskiej, Renaty Grabowskiej, Danuty Wejman, Krystyny Baniuk i Aleksandry Tucholskiej-Lenart.

Warto także dodać, że z okazji jubileuszu nagrany został film o wyjątkowej relacji uczeń-mistrz, modelu nauki, który przez lata kształtował kolejne pokolenia specjalistów. To „opowieść – rozmowa” trzech kobiet – nadkom. w st. spocz. Ewy Oleksiewicz, mł. insp. dr Anny Przewor oraz asp. szt. Kingi Dykty – reprezentujących trzy pokolenia biegłych, o tym, jak wyglądało przekazywanie wiedzy kiedyś i jak ta relacja funkcjonuje dzisiaj w świecie zmieniających się realiów, technologii i wyzwań. Fundamentem tej drogi pozostają niezmiennie wartości: wiedza, zaufanie, doświadczenie oraz odpowiedzialność mistrza za rozwój ucznia. Panie m.in. opisywały proces nauki oparty na bezpośrednim kontakcie, praktyce i etyce zawodowej, pokazując, że prawdziwe mistrzostwo rodzi się w relacji człowieka z człowiekiem.

Nauka, praktyka i społeczne zaufanie

Wystąpienia gości podkreślały znaczenie współpracy środowisk naukowych i policyjnych, choć – w związku z tytułem jubileuszu – głównie przez pryzmat udziału w nich kobiet. Ich tematyka wprowadzała zgromadzonych w auli gości w historię i problematykę polskiej Policji i kryminalistyki z różnych perspektyw, a każda z nich okraszona była bardzo trafnymi wnioskami.

Jako pierwsze wystąpienie o roli kobiet w polskiej Policji na przestrzeni ostatnich stu lat miała – w imieniu Komendant-Rektor Akademii Policji w Szczytnie nadinsp. dr Agaty Malasińskiej-Nagórny – zastępca komendanta-prorektor insp. dr Monika Porwisz, która kompleksowo omówiła ich znaczenie, zadania, umundurowanie i wymagania stawiane policjantkom w różnych okresach, rozpoczynając od Stanisławy Filipiny Paleolog, pierwszej komendantki policji kobiecej, za której czasów rola funkcjonariuszek sprowadzała się głównie do walki z nierzędem na ulicach, a kończąc na kobietach, które prawie sto lat później sięgnęły po generalskie szlify.

Z kolei rektor UTH dr Justyna Żylińska, która odnosiła się już do samej kryminalistyki, zaznaczyła m.in., że dziedzina ta wymaga odwagi intelektualnej, precyzji oraz najwyższych standardów etycznych, a kobiety

wnoszą do niej profesjonalizm, rzetelność i szczególną wrażliwość na prawdę.

Jubileuszowe spotkanie podsumował Zastępca Komendanta Głównego Policji nadinsp. dr Tomasz Michulka, który podkreślił ogromny wkład kobiet w rozwój współczesnej Policji i nauk sądowych oraz nawiązał także do drugiego jubileuszu zaznaczając, że „Problemy Kryminalistyki” od lat pełnią opiniotwórczą rolę, wyznaczając kierunki rozwoju nauki i inspirując praktyków. Następnie, wraz z insp. Iwoną Marciniak-Krawczyk, wręczył podziękowania oraz wyróżnienia osobom najbardziej zasłużonym dla polskiej kryminalistyki, w tym prof. dr hab. dr h.c. mult. Brunonowi Hołystowi, który mimo sędziwego wieku zaszczycił jubileusz swoją obecnością oraz prof. dr hab. Tadeuszowi Tomaszewskiemu, kierownikowi Katedry Kryminalistyki na Wydziale Prawa i Administracji UW. W dalszej części wyróżnieni zostali redaktorzy naczelni kwartalnika, sekretarze redakcji oraz dziesięciu autorów, którzy na przestrzeni ostatnich lat opublikowali najwięcej artykułów naukowych w tym periodyku, a także funkcjonariuszki i pracownice laboratoriów kryminalistycznych oraz emeryci mający największy wkład w rozwój współczesnej kryminalistyki.

Album „Kobiety w kryminalistyce”

Podczas obchodów jubileuszu odbyła się premiera albumu fotograficznego „Kobiety w kryminalistyce”, wydanego przez Centralne Laboratorium Kryminalistyczne Policji.

Publikacja przedstawia funkcjonariuszki i pracownice cywilne laboratoriów kryminalistycznych – od techniczek zabezpieczających ślady na miejscach zdarzeń po biegłe wykonujące specjalistyczne ekspertyzy sądowe. Album ukazuje codzienną pracę kobiet, które łączą wiedzę naukową z misją służby publicznej.

Fotografie i towarzyszące im historie pokazują kryminalistykę jako dziedzinę interdyscyplinarną, opartą na biologii, chemii, fizyce, matematyce i informatyce, ale jednocześnie wymagającą empatii, spostrzegawczości oraz umiejętności dostrzegania tego, co niewidoczne na pierwszy rzut oka.

Jubileusz z myślą o przyszłości

Podwójny jubileusz przypominał, że historia kryminalistyki to historia ludzi: redaktorów, naukowców, funkcjonariuszy i ekspertek, które przez dekady budowały zaufanie do nauki i państwa. „Problemy Kryminalistyki” dokumentują tę drogę od siedemdziesięciu lat, a kobiety w polskiej Policji od stu lat współtworzą jej najważniejsze rozdziały.

Gala z 16 grudnia 2025 r. nie była jedynie celebracją przeszłości. Stała się opowieścią o ciągłości służby — o przekazywaniu doświadczenia z pokolenia na pokolenie i o przekonaniu, że w poszukiwaniu prawdy zawsze najważniejszy pozostaje człowiek, który potrafi dostrzec znaczenie nawet najmniejszego śladu.

Uroczystość uświetnił koncert w wykonaniu Orkiestry Reprezentacyjnej Policji, pod batutą insp. Janusza Trzepizura, której towarzyszyły wokalistki: Małgorzata Szarek i asp. szt. Dagmara Suchta z LK KWP Olsztyn.

Ryc. 1. Na zdjęciu: insp. Iwona Marciniak-Krawczyk – Dyrektor Centralnego Laboratorium Kryminalistycznego Policji

Zdj. 2. Na zdjęciu: nadinsp. dr Tomasz Michułka – Zastępca Komendanta Głównego Policji

Zdj. 3. Na zdjęciu: prof. dr hab. Ewa Gruza – Uniwersytet Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie, Instytut Prawa, Ekonomii i Administracji

Zdj. 4. Na zdjęciu: dr Justyna Żylińska – Rektor Uczelni Techniczno-Handlowej im. Heleny Chodkowskiej w Warszawie

Zdj. 5. Na zdjęciu: insp. dr Monika Porwisz - Zastępca Komendanta-Prorektor Akademii Policji w Szczytnie

Zdj. 6. Debata „Kobiety w Kryminalistyce”, od lewej: podkom. Ilona Dzido, podkom. Łukasz Kocielnik, ppłk w st. spocz. dr Krystyna Baniuk, mł. insp. w st. spocz. Renata Grabowska, podinsp. w st. spocz. Zofia Sokołowska-Jabłońska, podinsp. w st. spocz. Danuta Wejman, dr Aleksandra Tucholska-Lenart i Łukasz Strzałka

Zdj. 7. Na zdjęciu: prof. zw. dr hab. dr h. c. mult. Brunon Hołyst, insp. Iwona Marciniak Krawczyk, nadinsp. dr Tomasz Michulka

Zdj. 8. Na zdjęciu: post. Katarzyna Drzewiecka

Zdj. 9. Na zdjęciu: prof. dr hab. Tadeusz Tomaszewski – Uniwersytet Warszawski, Wydział Prawa i Administracji

Zdj. 10. Na zdjęciu: insp. w st. spocz. dr Waldemar Krawczyk, insp. w st. spocz. dr n. med. Adam Frankowski

Zdj. 11. Na zdjęciu: prof. dr hab. Ewa Gruza, insp. Małgorzata Jorka, podinsp. w st. spocz. Alicja Małanowicz, podinsp. w st. spocz. Zofia Sokołowska-Jabłońska, mł. insp. w st. spocz. Renata Grabowska, podinsp. w st. spocz. Danuta Wejman

Zdj. 12. Na zdjęciu: nadinsp. dr Tomasz Michułka, insp. Iwona Marciniak-Krawczyk

Zdj. 13. Na zdjęciu: mł. insp. Elżbieta Marciniak, kom. Joanna Długajczyk, Agnieszka Łukomska, mł. insp. Żanetta Makowska, Sylwia Andrzejak

Zdj. 14. Na zdjęciu: kom. Bożena Wysocka, mł. insp. dr Edyta Kot, podkom. Małgorzata Wasilewska, mł. insp. Agnieszka Tatała, mł. insp. Bożena Lorek.

Zdj. 15. Na zdjęciu: ppłk w st. spocz. dr Krystyna Baniuk, podinsp. Anita Czerwińska, Barbara Śmiałkowska, nadinsp. dr Tomasz Michułka, insp. Iwona Marciniak-Krawczyk

Zdj. 16. Na zdjęciu: insp. w st. spocz. dr Waldemar Krawczyk, post. Ewa Rogoża

Zdj. 17. Na zdjęciu: nadkom. dr Krzysztof Klemczak, nadinsp. dr Tomasz Michułka, podinsp. Dorota Osman, podinsp. Anna Paternoga podinsp. Dorota Śrutwa-Kwiecień

Zdj. 18. Na zdjęciu: insp. Iwona Marciniak-Krawczyk, podinsp. Grzegorz Bogiel, mł. insp. w st. spocz. Grzegorz Piotrowski, podinsp. w st. spocz. Zofia Sokołowska-Jabłońska

Zdj. 19. Na zdjęciu: Lilianna Mieszczkańska, kom. Danuta Kalinowska, Aleksandra Remiszewska

Zdj. 20. Na zdjęciu: podinsp. Grzegorz Bogiel

Zdj. 21. Na zdjęciu: mł. insp. dr Anna Przewor, asp. szt. Kinga Dykty, nadkom. w st. spocz. Ewa Oleksiewicz, podinsp. Piotr Maciejczak

Zdj. 22. Zaproszeni goście

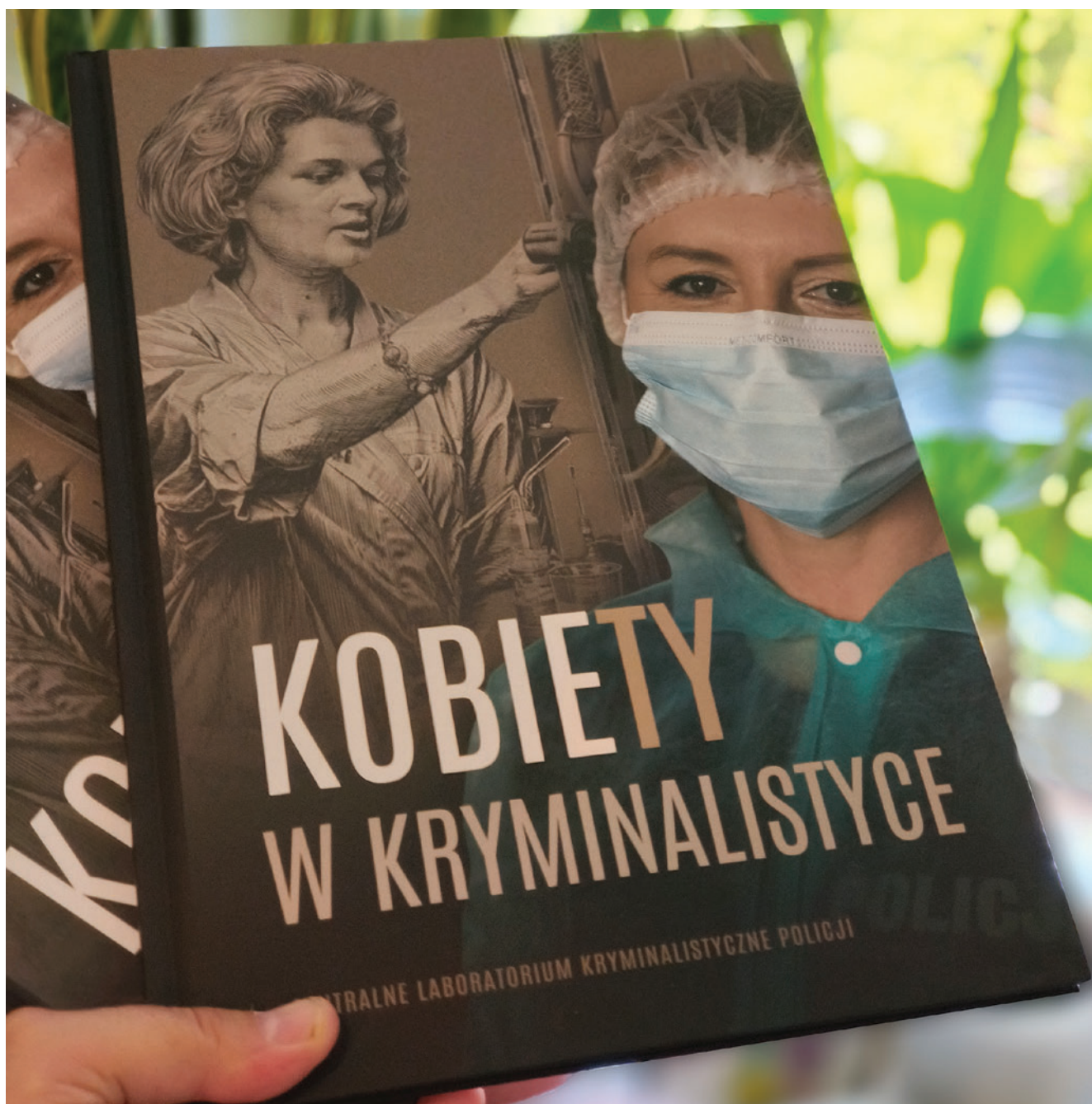
Zdj. 23. Orkiestra Reprezentacyjna Policji pod batutą insp. Janusza Trzepizura z wokalistką Małgorzatą Szarek

Zdj. 24. Stoisko kwartalnika „Problemy Kryminalistyki”

Zdj. 25. Wystawa „Kryminalistyka w obiektywie”

Zdj. 26. Album „Kobiety w kryminalistyce”